

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Національний університет охорони здоров'я України
імені П. Л.Шупика

Інститут сімейної медицини

Кафедра паліативної та хоспісної медицини

ДИСТАНЦІЙНИЙ ЦИКЛ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

**“Організація та надання паліативної і
хоспісної допомоги в амбулаторних та
стаціонарних умовах”**

**Модуль 3: Медико-психологічні та етичні
аспекти ПХД**

Київ 2022

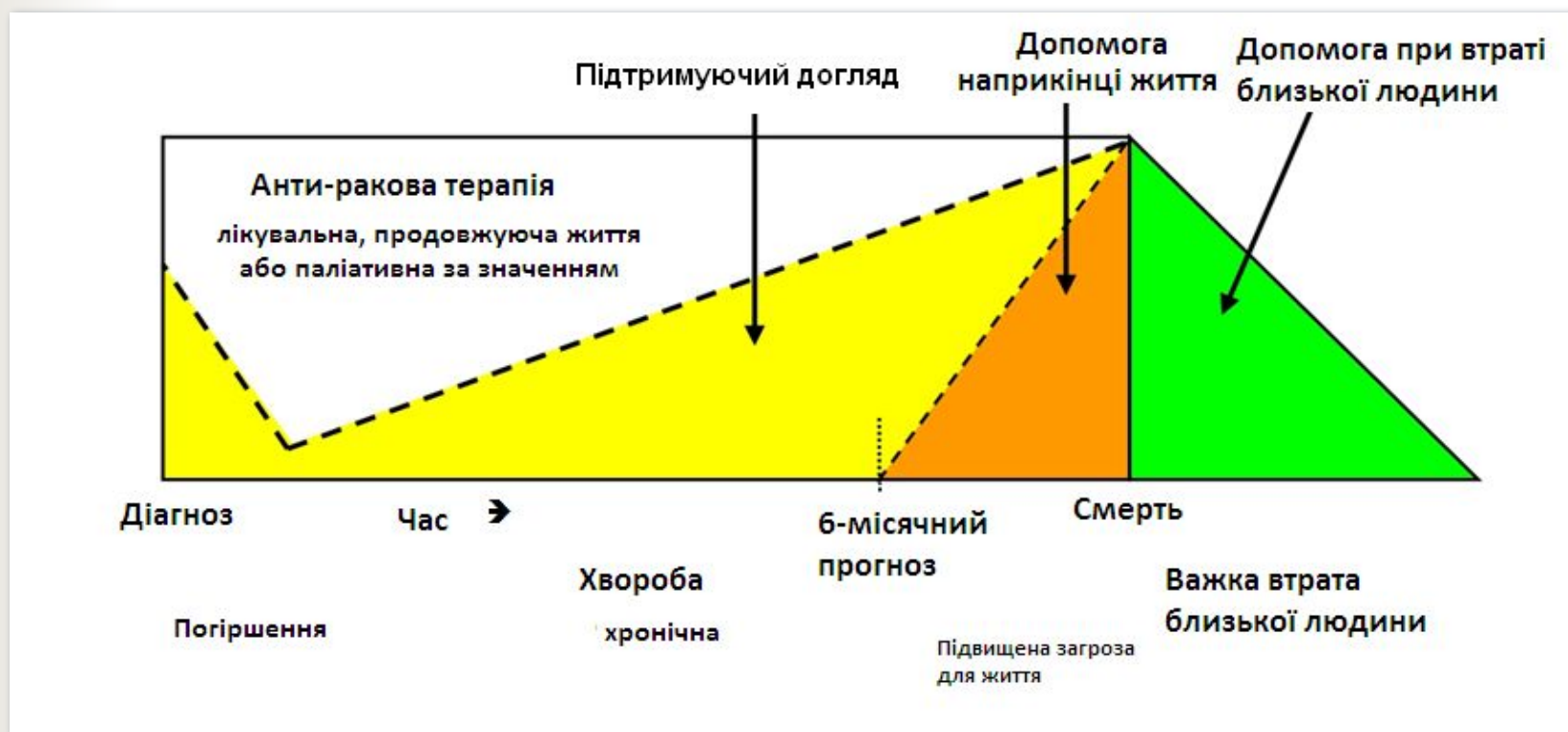
**Психологічні особливості паліативних
пацієнтів та порушення психічних
функцій в термінальному періоді
онкологічних та інших невиліковних
хвороб**

*Брацюнь Л.П. асистент
кафедри паліативної та хоспісної медицини
НУОЗУ імені П.Л. Шупика*

ПРОТОКОЛ ПОВІДОМЛЕННЯ ПОГАНИХ НОВИН

ЗАВДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ

ЗАВДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ – ПОКРАЩИТИ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

ФІЗИЧНО

контролювати біль (не болить)

контроль важких симптомів

профілактика пролежнів

сон

ЗАВДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ – ПОКРАЩИТИ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

ПСИХОЛОГІЧНО

Запропонувати поспілкуватися з

психологом - надати контакти

Інші ресурси: природа

Друзі

Улюблені тварини

ЗАВДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ – ПОКРАЩИТИ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

ДУХОВНО

Відвідини священика

Молитва

Спокій

Мир

ЗАВДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ – ПОКРАЩИТИ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

СОЦІАЛЬНО

Юридична допомога

Заповіт

Оформлення групи інвалідності

Поховання

ПОВІДОМЛЕННЯ ВАЖКОГО ДІАГНОЗУ ТА ПОГАНОВОГО ПРОГНОЗУ

Складність повідомлення

Підготовка лікарів

Досвід повідомлення поганих новин

Професійне вигорання

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

- **Здобути вміння користуватися протоколом «6 кроків» для передачі інформації**
- **Знати, яких дій вимагає кожний крок протоколу**

БАЖАННЯ ПАЦІЄНТІВ ЗНАТИ ПРО НЕБЕЗПЕЧНУ ХВОРОБУ

- так ?
- ні ?

Бажання знати про небезпечну

ХІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

95 % опитаних пацієнтів бажають знати правду про свій діагноз та прогноз

SPIKES (ОСНОВНІ КРОКИ)

Шестиетапний протокол для ефективного надання інформації

Setting. Getting started.

1. Налаштування. Початок.

Perception. What does the patient know? (Оцінка. Що пацієнт знає?)

2. Оцінка. Що пацієнт знає?

Invitation. How much does the patient want to know?

3. Запрошення. Скільки пацієнт хоче знати?

Knowledge. Sharing the information.

4. Знання. Надання інформації.

Emotion. Responding to feelings.

5. Емоції. Реагування на почуття.

Subsequent. Planning and follow-up.

6. Продовження. Подальші плани та спостереження.

КРОК 1. ПОЧАТОК СПІЛКУВАННЯ...

- Продумайте все, що збираєтесь сказати, підтвердіть ще раз медичні дані, не перекладайте це на інших осіб
- Створіть сприятливі умови для спілкування
- Відведіть достатню кількість часу
- Намагайтесь зробити так, щоб вас не переривали
- Визначте, чия присутність була б бажаною для пацієнта. Якщо це дитина, то це її батьки

КРОК 2. ЩО ПАЦІЄНТ ВЖЕ ЗНАЄ?

- Встановіть, що пацієнт вже знає. Батьки дитини**
- Оцініть здібність усвідомити ще одну погану новину**
- Якщо непідготовлений(а), перенесіть на інший час**

...КРОК 3. ЩО І СКІЛЬКИ ПАЦІЄНТ ХОЧЕ ЗНАТИ?

**Різні люди по-різному реагують на
отримання інформації**

Расова та етнічна належність

Культурні особливості

Вік

Рівень загального розвитку

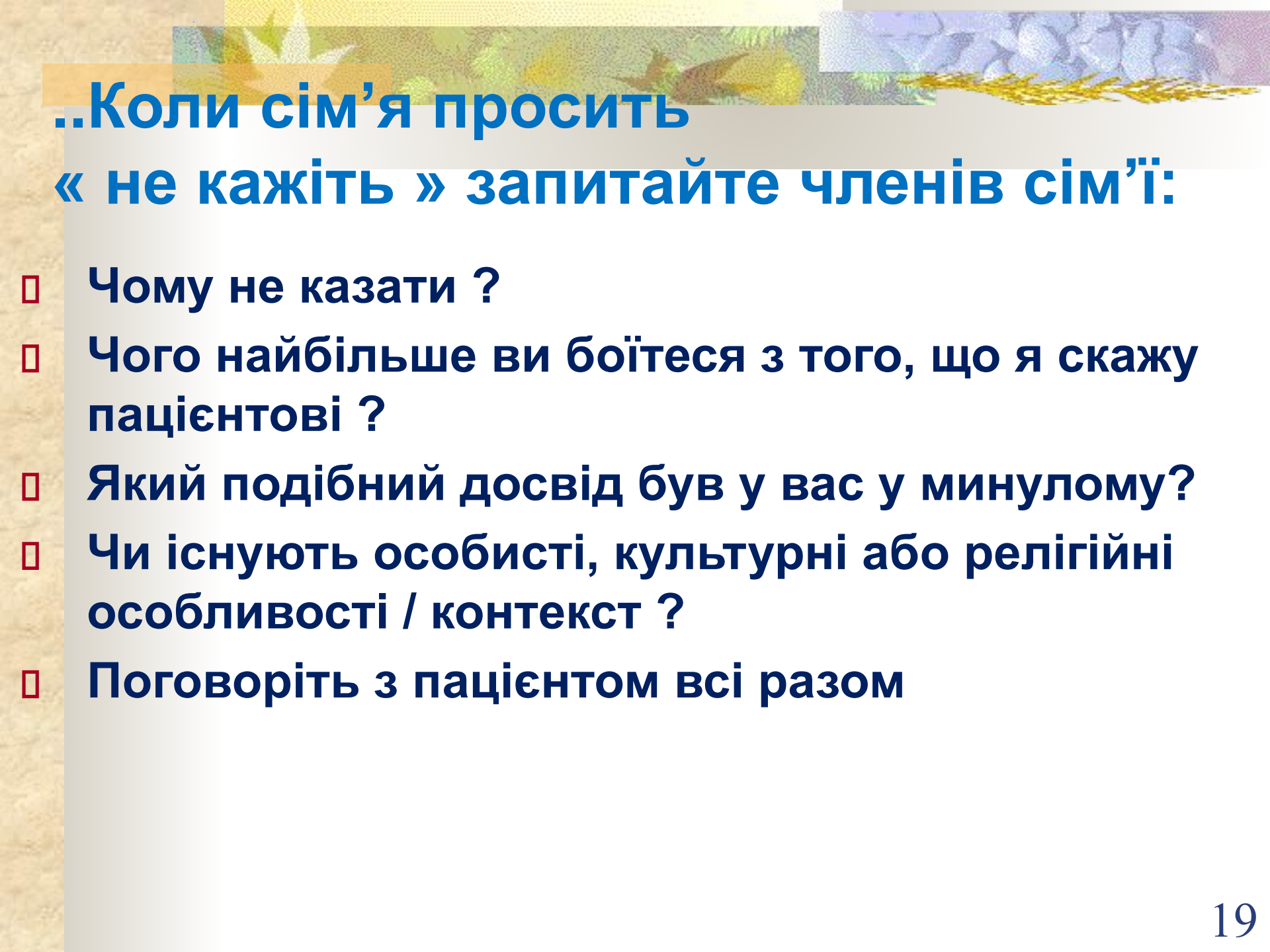
КРОК 3. ВСТАНОВІТЬ, ЩО І СКІЛЬКИ ПАЦІЄНТ ХОЧЕ ЗНАТИ...

**Визнайте і підтримайте різні вподобання
пацієнта:**

- ▣ Добровільно відмовляється отримувати інформацію**
- ▣ Призначає іншу особу, що буде спілкуватися від його / її імені**

**КОЛИ СІМ'Я ПРОСИТЬ
« НЕ КАЖІТЬ »... ?**

..Коли сім'я просить « не кажіть » запитайте членів сім'ї:

- Чому не казати ?**
- Чого найбільше ви боїтеся з того, що я скажу пацієнтові ?**
- Який подібний досвід був у вас у минулому?**
- Чи існують особисті, культурні або релігійні особливості / контекст ?**
- Поговоріть з пацієнтом всі разом**

Кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає: ...е) достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я ...включаючи існуючі і можливі фактори ризику та їх ступінь

*Основи законодавства України про охорону здоров'я,
Стаття 6. Право на охорону здоров'я*

Медичний працівник зобов'язаний надати **ПАЦІЄНТОВІ** в доступній формі інформацію про стан його здоров'я, мету проведення запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявність ризику для життя і здоров'я

*Основи законодавства України про охорону здоров'я,
Стаття 39. Право на охорону здоров'я*

Умисне розголошення лікарської таємниці особою, якій вона стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, якщо таке діяння спричинило тяжкі наслідки, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років

Кримінальний кодекс України, стаття 145. Незаконне розголошення лікарської таємниці

«Подавай хворому правду, як пальто, в яке він пірне, однак з якого він сам зможе випірнути, коли він бажає. Правда не повинна пройтись по ньому, як мокра ганчірка по обличчі»

Макс Фріш

КРОК 4.ПЕРЕДАЧА ІНФОРМАЦІЇ...

- Скажіть, потім зупиніться**
- Уникайте монологів: намагайтеся налагодити діалог**
- Не вживайте жаргонних виразів та евфемізмів**
- Часто робіть паузи, використовуйте мовчання і невербальне спілкування**
- Перевіряйте розуміння сказаного вами**
- Не пом'ягшуйте тяжкість / серйозність**
- Уникайте невизначеності, не заплутуйте**
- Підтекст « Мені жаль » як вияв співчуття**

Психологічні реакції на звістку про поганий прогноз Елізабет Кюблер - Росс

- Шок**
- Стадія заперечення**
- Стадія агресії**
- Стадія депресії**
- Стадія примирення**

КРОК 5. РЕАКЦІЯ НА ПОЧУТТЯ...

Нормальні реакції !!!

Афективна реакція

Злість, печаль, тривога, полегшення, сльози

Когнітивна реакція

**Заперечення, звинувачення, відчуття вини,
невіра, страх, відчуття втрати, сором**

...КРОК 5. РЕАКЦІЯ НА ПОЧУТТЯ...

- ❑ Не пришвидшуйте, відведіть час для виявлення емоційних реакцій
- ❑ Спокійно і уважно вислуховуйте
- ❑ Заохочуйте пацієнта до описання своїх почуттів
- ❑ Використовуйте можливості невербального спілкування

Вправа на слухання

ПРАВИЛЬНЕ СЛУХАННЯ

допомога/
активне
співчуття

аналіз і оцінка
інформації

запам'ятовування інформації

розуміння

вислуховування

КРОК 6. ПЛАНУВАННЯ, ПОДАЛЬШЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ...

- Розробіть план наступних кроків**
- Додаткова інформація, діагностичні тести**
- Лікування симптомів, направлення до**
- спеціалістів за необхідності, психологічна та**
- духовна підтримка**
- Обговоріть можливі джерела отримання**
- підтримки (рідні, близькі, друзі, хоспіс)**
- Заспокойте пацієнта/підтримка до кінця**

...КРОК 6. ПЛАНУВАННЯ, ПОДАЛЬШЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

- Надайте контактну інформацію, призначте наступну зустріч**
- Повторюйте нову інформацію під час наступних візитів**

РОЛЬ ВІДВЕРТОГО СПІЛКУВАННЯ:

- Покращує взаємовідносини лікаря з пацієнтом**
- Сприяє здатності розробляти плани та вирішувати проблеми**
- Надає пацієнтові емоційну підтримку**

Рада Європи наголошує, що надзвичайно важливо створити атмосферу позитивного ставлення до паліативної допомоги у країнах-членах Європейського Союзу.⁴

Тому, необхідно зміцнити ресурси громади та сприяти профілактичній охороні здоров'я, що допоможе майбутнім поколінням менше боятися процесу помирання та відчуття втрати, з якими стикаємося усі ми⁴

ВИСНОВКИ

Протокол містить основні принципи

Є основою для надання інформації

Це не жорсткі правила

Завжди є простір для вияву унікальної

чуйності та людяності кожного окремого

лікаря